
**Pla d'actuació per prevenir els
efectes de les onades de calor sobre
la salut (POCS)**

**Informe de les actuacions
realitzades i dels resultats obtinguts**

Estiu de 2012

Participació

- Departament de Benestar Social i Família
- Departament de Governació i Relacions Institucionals
- Departament d'Interior
- Departament d'Empresa i Ocupació
- Servei Meteorològic de Catalunya
- Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC)
- Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA)
- Institut Català de la Salut
- Agència de Salut Pública de Barcelona
- Serveis Personals de Barcelona
- Associació Catalana de Municipis i Comarques
- Federació de Municipis de Catalunya
- Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya
- Institut de Medicina Legal de Catalunya
- Consorci de Salut i Social de Catalunya
- Unió Catalana d'Hospitals
- Consorci de Serveis Socials de Barcelona
- Creu Roja

Coordinació

Departament de Salut:

- Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)
- Servei Català de la Salut (CatSalut)

Índex

I. Introducció.....	4
II. Activitats realitzades durant l'estiu del 2012.....	9
En relació amb l'objectiu 1	9
• Dades de les defuncions funeràries associades a la temperatura en els deu municipis monitorats	10
• Dades de les defuncions judicials (Institut de Medicina Legal de Catalunya)	12
• Dades dels quatre hospitals sentinella	12
• Activació de la fase 2 d'alerta.....	15
• Valoració de l'activitat assistencial a Catalunya	23
Evolució de l'activitat d'urgències ateses a Catalunya.	23
Evolució de l'activitat d'urgències ingressades a Catalunya.	24
Distribució del nombre d'èxits hospitalaris a Catalunya.	25
Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària.....	26
En relació amb l'objectiu 2.....	27
• Actuacions realitzades des de l'atenció primària. Col·laboració amb els centres socio-sanitaris..	27
• Actuacions realitzades pel SEM -Sanitat Respon	31
• Actuacions realitzades per la Creu Roja	33
• Activitats realitzades pel Departament d'Interior	36
• Activitats realitzades pel Departament de Benestar Social i Família.....	39
• Activitats realitzades pel Departament d'Empresa i Ocupació.....	39
• Activitats realitzades per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM)	40
• Activitats realitzades per la Federació de Municipis de Catalunya (FMC).	40
• Distribució de materials informatius	41
• Departament de Salut.....	41
• Departament de Benestar Social i Família	41
• Departament d'Empresa i Ocupació.....	41
III. Conclusions.....	45
IV. Annexos.....	49

I. INTRODUCCIÓ

L'any 2004, el Departament de Salut i el CatSalut van posar en marxa per primera vegada el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS). A més, hi participen el Departament de Benestar Social i Família, el Departament d'Interior, el Departament de Governació i Relacions Institucionals, el Servei Meteorològic de Catalunya, el Departament d'Empresa i Ocupació, el Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC), el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA), l'Institut Català de la Salut, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, els Serveis Personals de Barcelona, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, la Federació de Municipis de Catalunya, el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya, el Consorci de Salut i Social de Catalunya, la Unió Catalana d'Hospitals, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona i la Creu Roja.

Els objectius del POCS 2012 van ser els següents:

1. Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc.
2. Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya, i especialment dels grups més vulnerables: gent gran (sobretot els més grans de 75 anys), nadons, persones amb discapacitats físiques o psíquiques que tinguin limitada la seva autocura, persones amb malalties cròniques, persones fràgils que viuen soles, persones amb condicions socials precàries, pacients que prenen medicacions que actuen sobre el sistema nerviós central, persones que realitzen una activitat física intensa o aquelles que han de romandre o fer activitat física a l'aire lliure (incloses les activitats laborals), etc.
3. Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

Per tal de complir els objectius esmentats es van plantejar les **ACTUACIONS SEGÜENTS**:

1. Objectiu 1

Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc per calor (de l'1 de juny al 30 de setembre).

Per tal d'aconseguir portar a bon terme aquest objectiu, les actuacions proposades van ser les següents:

- a) Registrar les temperatures diàries observades (màxima i mínima) i la humitat, així com les previsions amb 48 hores d'anticipació de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona.
- b) Valorar les previsions en funció dels preavisos (entre 36 i 96 hores d'anticipació) i dels avisos (entre 0 i 36 hores d'anticipació) de situació meteorològica de risc (SMR) emesos per l'SMC. D'aquests últims, n'hi ha de dos tipus:
 - i. Avís de temperatura màxima extrema (nivell 1): s'activaria un avís de SMR de nivell 1 si en les següents 36 hores s'hagués previst la superació del percentil 98 de la temperatura màxima diària del període d'estiu.
 - ii. Avís d'onada de calor (nivell 2): s'activaria un avís de SMR de nivell 2 si s'hagués previst la superació del percentil 98 de la temperatura màxima diària del període d'estiu durant tres dies consecutius.

Cada nivell d'avís de SMR es podria activar o desactivar de manera independent a cada comarca.

Cal tenir en compte que, quan un avís de SMR agrupa un conjunt de comarques amb una mateixa probabilitat de superació d'un determinat llindar meteorològic, significa que es preveu que dins

la zona formada per aquest grup de comarques pot superar-se en alguns punts el llindar amb la probabilitat assignada, però això no vol dir que hagi d'afectar totes les comarques que la integren.

- c) Fer un monitoratge diari de les dades funeràries dels mateixos deu municipis, recollint-ne les defuncions, l'edat i el sexe.
- d) Complementàriament, es disposa de les dades d'activitat de mortalitat hospitalària diària a quatre hospitals sentinella de Barcelona.
- e) Fer un monitoratge diari de les morts judicials dels mateixos deu municipis i de les morts per cop de calor a tot Catalunya.
- f) Estar coordinats amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat en el marc del Pla d'accions preventives contra els efectes de l'excés de temperatures sobre la salut.

2. Objectiu 2

Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya.

Per tal d'aconseguir portar a bon terme aquest objectiu, les actuacions proposades van ser les següents:

- a) Recomanacions per a la població general (annex 1 del document POCS 2012) des de la pàgina web de Canal Salut: <http://canalsalut.gencat.cat> > Ciutadania > Vida saludable > Entorn saludable > El medi > La calor (POCS 2012, ciutadans).
- b) Difusió d'un cartell de recomanacions (annex 2 del document POCS 2012) des de la pàgina web de Canal Salut: <http://canalsalut.gencat.cat> > Professionals > Temes de salut > Vigilància epidemiològica > POCS > material divulgatiu (POCS cartell 2012.pdf) per tal que es pogués fer ús per part dels centres sanitaris, oficines de farmàcia, etc, així com un vídeo amb els consells bàsics per a aquells centres sanitaris que disposessin de pantalles a les sales d'espera. Aquest vídeo es va facilitar les oficines de farmàcia des d'on es va fer un reforç informatiu a la població. Així mateix, els Col·legis de Farmacèutics

va incidir sobre les recomanacions per minimitzar els efectes negatius de les onades de calor, a fi que les oficines de farmàcia poguessin continuar informant adequadament la població.

- c) Informació a través del servei telefònic **061 Sanitat Respon**. Es van atendre totes les consultes de la població relacionades amb les possibles onades de calor.
- d) Recomanacions per al personal sanitari que treballa amb poblacions de risc als centres d'atenció primària (CAP), centres de salut mental (CSM), centres sociosanitaris, hospitals i centres d'internament de salut mental (a l'annex 3 del document POCS 2012).
- e) Difusió de comunicats i d'avisos per calor i per onada de calor des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT).
- f) El Departament de Benestar Social i Família va fer una difusió del díptic a tots els centres de gent gran i discapacitats, propis i gestionats de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS), mitjançant el seu lloc web www.gencat.cat/benestarsocialifamilia en l'àmbit temàtic de "gent gran" i "persones amb dependència", en "temes relacionats" o "enllaços d'interès", a l'enllaç ([bsf_mesures_calor_2012.pdf](#)) (annex 4 del document POCS 2012).
- g) Recomanacions a l'ambient laboral. El Departament d'Empresa i Ocupació va fer difusió del seu tríptic de recomanacions *El treball en ambients calorosos* (annex 5 del document POCS 2012) i va difondre informació sobre el tema al lloc web: <http://www20.gencat.cat/portal/site/empresaocupacio>, a l'enllaç Departament d'Empresa i Ocupació > Seguretat i salut laboral > Riscos laborals i consells per prevenir-los > Mesures de prevenció per factors de risc > La calor a l'estiu.
- h) Difusió d'informació des de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.
- i) Difusió d'informació des de la Federació de Municipis de Catalunya.
- j) Activació del PROCICAT i de les mesures d'emergència en cas necessari.

3. Objectiu 3

Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

La coordinació del POCS la realitza l'Agència de Salut Pública de Catalunya i el Servei Català de la Salut. Es coordinen els organismes i departaments següents: Servei Meteorològic de Catalunya, Departament d'Interior, Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC), Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA), Sanitat Respon, Departament de Benestar Social i Família, Departament de Governació i Relacions Institucionals, Departament d'Empresa i Ocupació, Serveis Personals de Barcelona, Associació Catalana de Municipis i Comarques, Federació de Municipis de Catalunya, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, Institut de Medicina Legal de Catalunya, Consorci de Salut i Social de Catalunya, Unió Catalana d'Hospitals, Consorci de Serveis Socials de Barcelona i Creu Roja.

Les activitats que es duen a terme per aconseguir la coordinació de mesures per fer front a possibles onades de calor són fonamentalment les següents:

- Revisió del Pla i posada a punt.
- Reunió prèvia al començament de la temporada d'aplicació del POCS per tal de posar en marxa els mecanismes de vigilància, de comunicació i d'alerta necessaris dins del Pla. En aquesta reunió també s'avalua la temporada anterior.
- Reunions, en cas necessari, entre els diferents organismes i departaments participants per tal de portar a terme els objectius 1 i 2.

A continuació desenvoluparem les actuacions realitzades per tal d'aconseguir els objectius 1 i 2.

II. ACTIVITATS REALITZADES A L'ESTIU 2012

En relació amb l'objectiu 1

A partir del dia 1 de juny es van recollir les temperatures diàries i les previsions de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona. També es va fer un monitoratge diari de les defuncions proporcionades per les funeràries dels mateixos deu municipis, tal com s'estableix en el nivell d'actuació 0 del POCS.

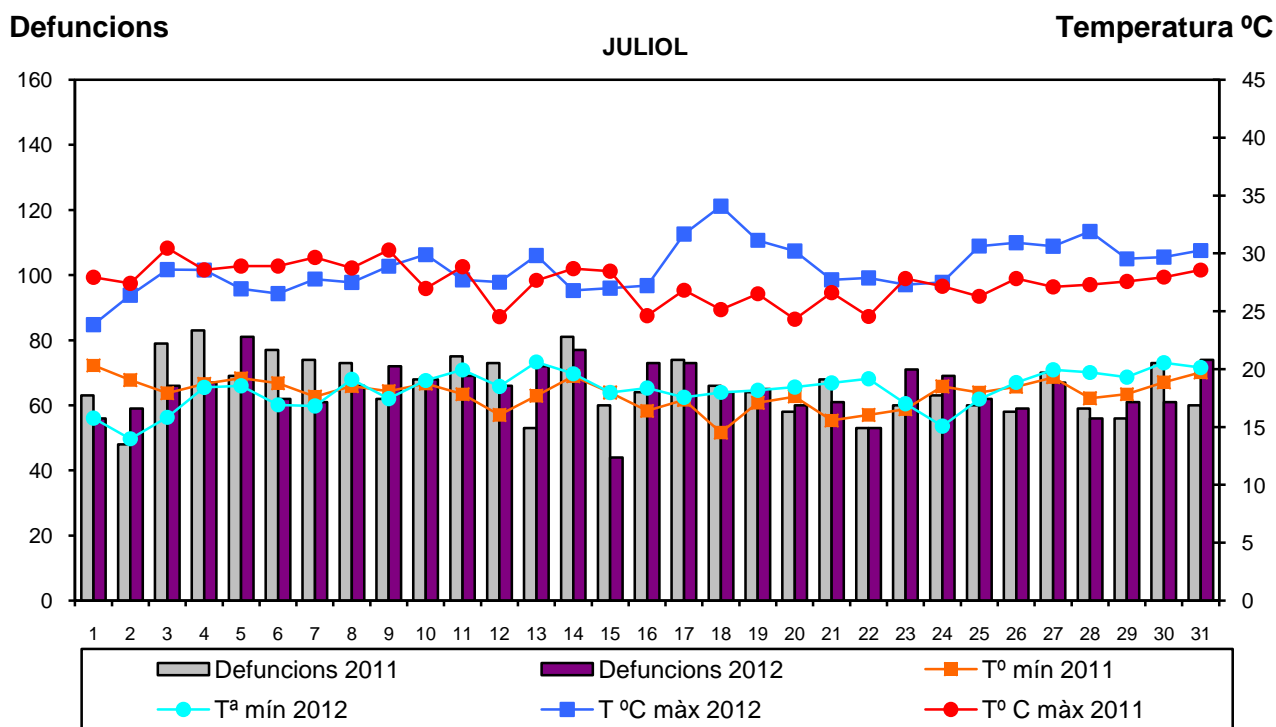
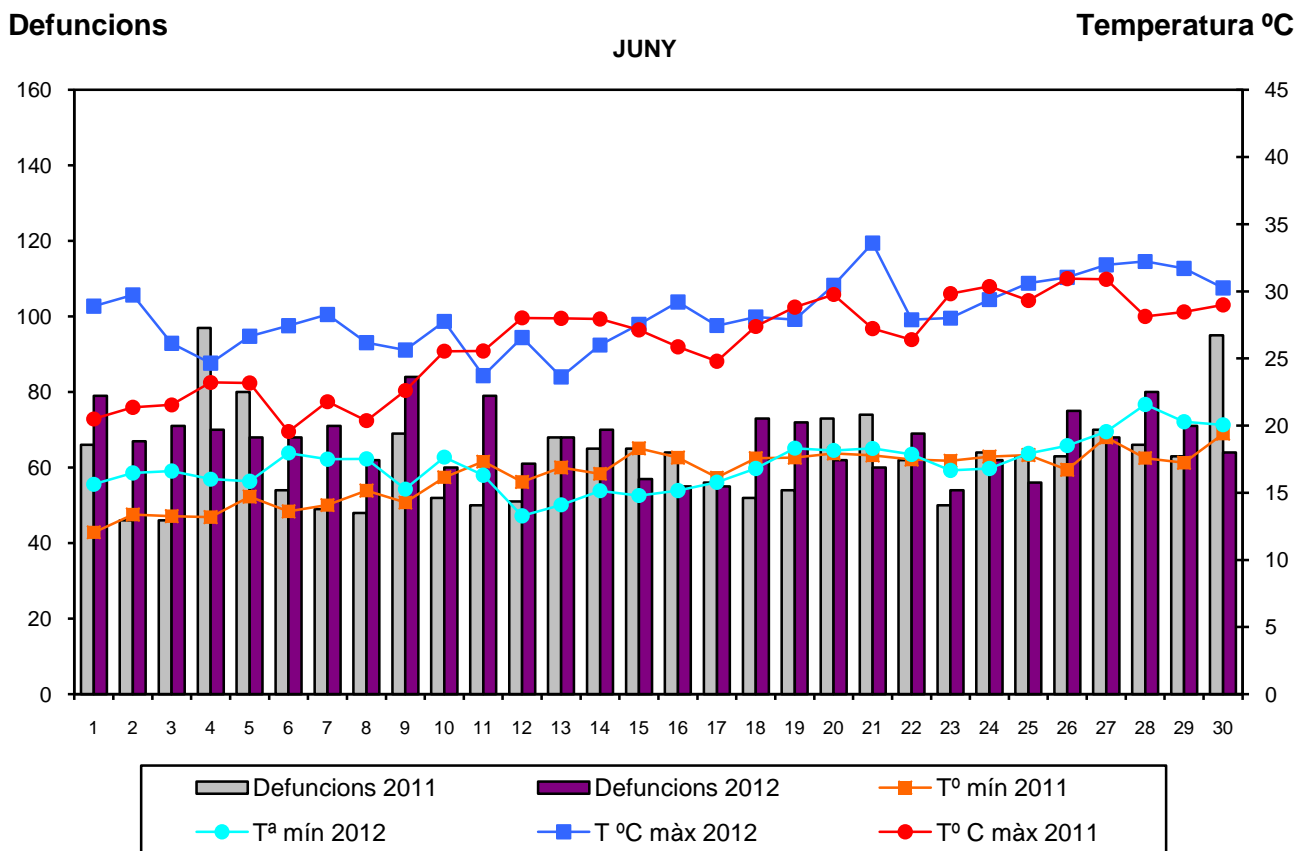
També es van registrar diàriament, a partir del dia 15 de juny, les dades d'activitat hospitalària de quatre grans hospitals de Barcelona (Hospital Universitari Vall d'Hebron, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Hospital Clínic i Hospital del Mar).

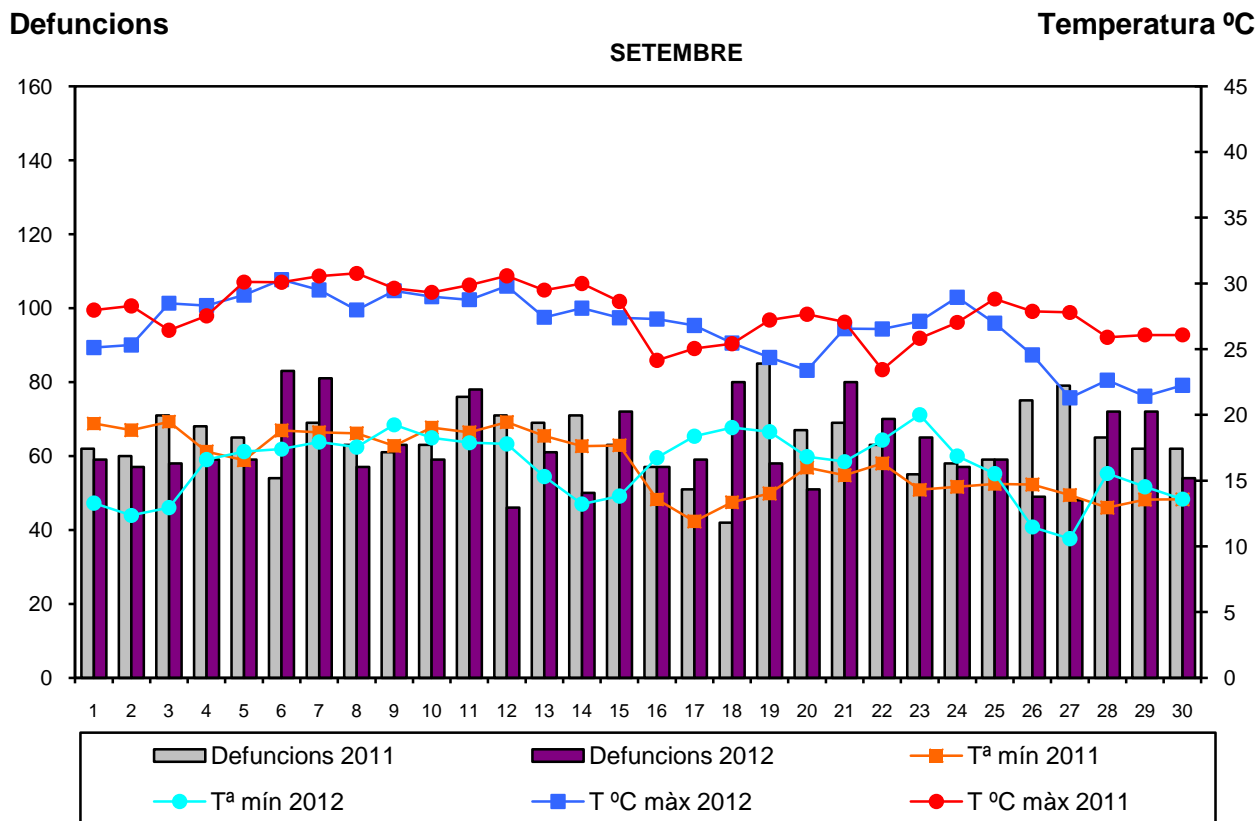
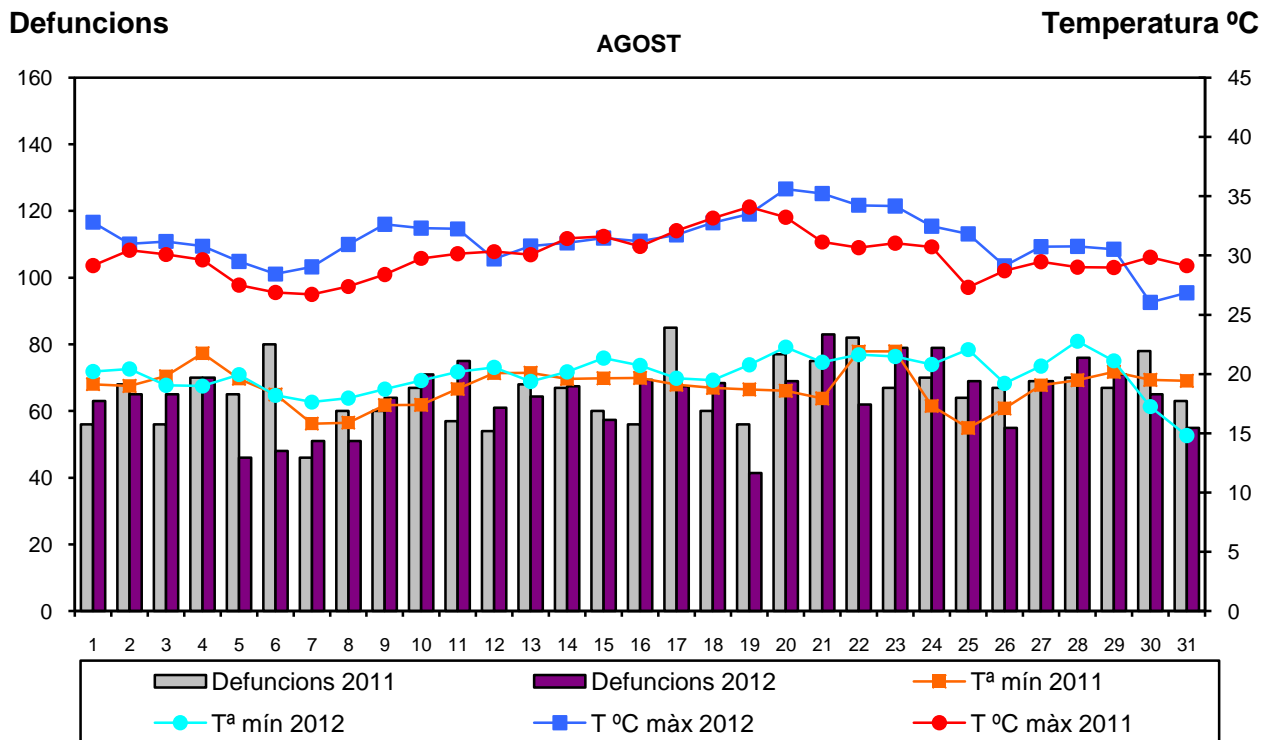
A partir del dia 15 de juny es va fer una divulgació setmanal qualitativa (els dijous) de les dades de temperatures i defuncions, tal com s'estableix en la fase d'actuació 1 del POCS. La fase 1 de vigilància diària i divulgació setmanal de la valoració qualitativa de les dades de temperatures i defuncions es va mantenir actiu fins al dia 31 d'agost.

Durant el mes de setembre es va continuar fent el seguiment diari de les dades de temperatures i defuncions.

Les dades obtingudes han estat les següents:

DADES DE LES DEFUNCIONS FUNERÀRIES ASSOCIADES A LA TEMPERATURA en els deu municipis monitorats

DADES DE LES DEFUNCIONS JUDICIALS (INSTITUT DE MEDICINA LEGAL DE CATALUNYA)

Durant aquest període, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya no va notificar cap mort per cop de calor.

DADES DELS QUATRE HOSPITALS SENTINELLA (Vall d'Hebron, Hospital Clínic, Sant Pau i Hospital del Mar)

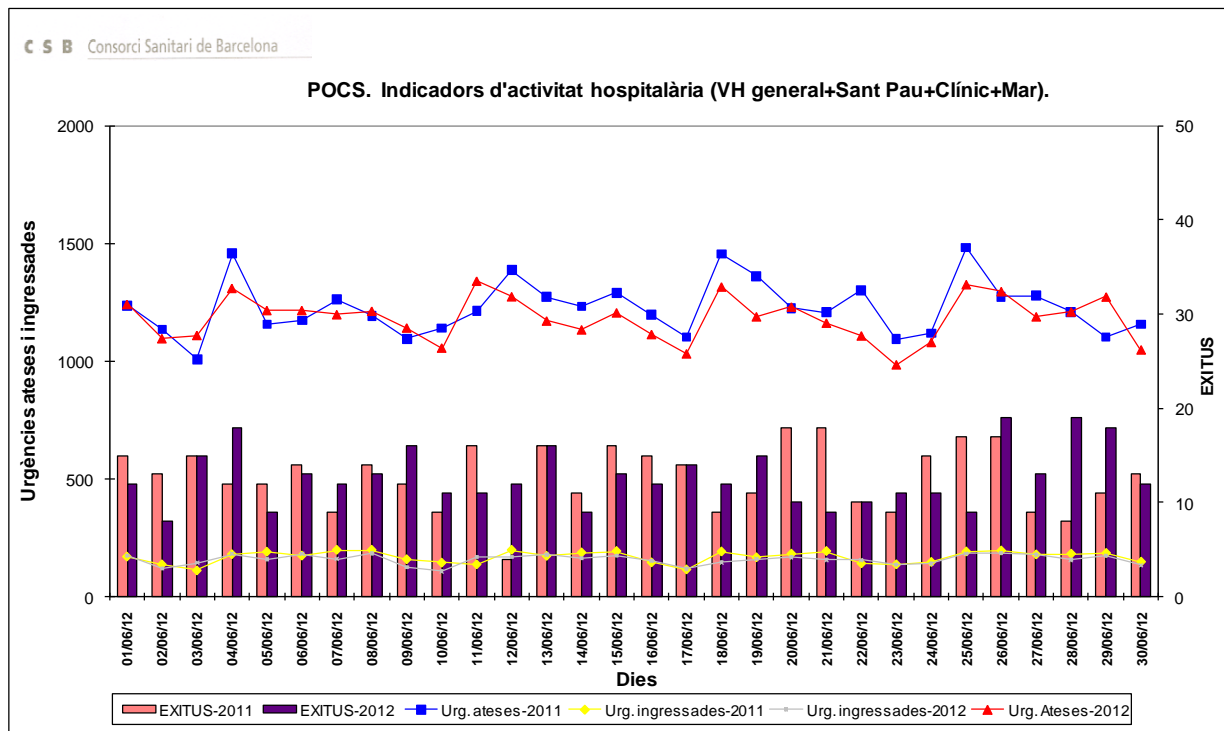
Per tal de controlar l'evolució de l'activitat assistencial de forma més exhaustiva, diàriament es monitoren les xifres d'activitat, d'urgències ateses i ingressades, i la mortalitat hospitalària dels quatre centres hospitalaris sentinella de Barcelona (Vall d'Hebron, Hospital Clínic, Sant Pau i Hospital del Mar). El comportament d'aquestes dades ens és útil com a referència i alerten de les variacions importants que van succeint, encara que els resultats no siguin estrictament extrapolables a la globalitat de Catalunya. A continuació figuren els gràfics que es van elaborant per dur a terme el seguiment. El seguiment de dades diàries d'aquests **quatre hospitals sentinella** fan referència als mesos de juny, juliol, agost i setembre:

La font de la qual procedeixen totes les dades és de l'aplicatiu del Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC).

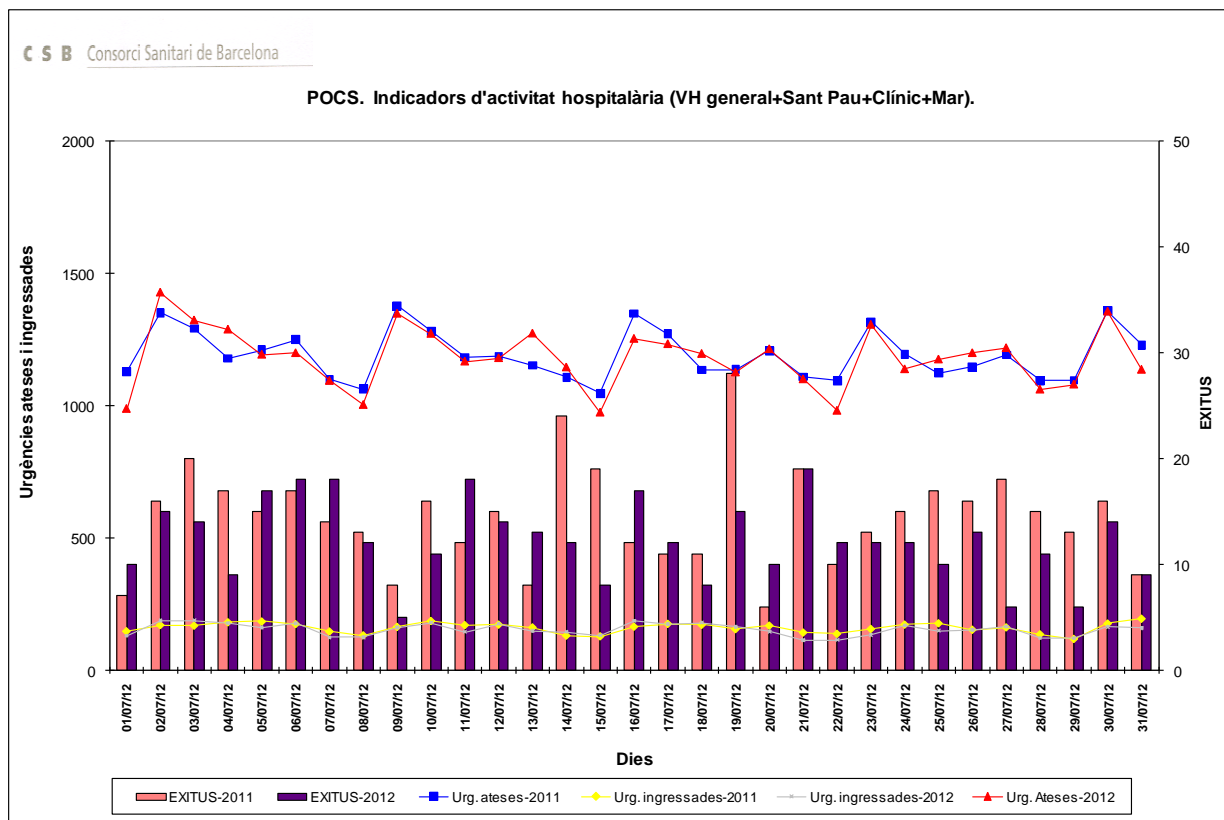
Pel que fa a les urgències ateses i urgències ingressades, en aquests quatre hospitals sentinelles l'activitat va ser lleugerament més baixa als mesos de juny, juliol, agost i setembre a l'estiu del 2012 que del 2011.

Quant als èxits, aquests van tenir un comportament diferent al llarg d'aquest quatre mesos, tot i què el volum total és similar.

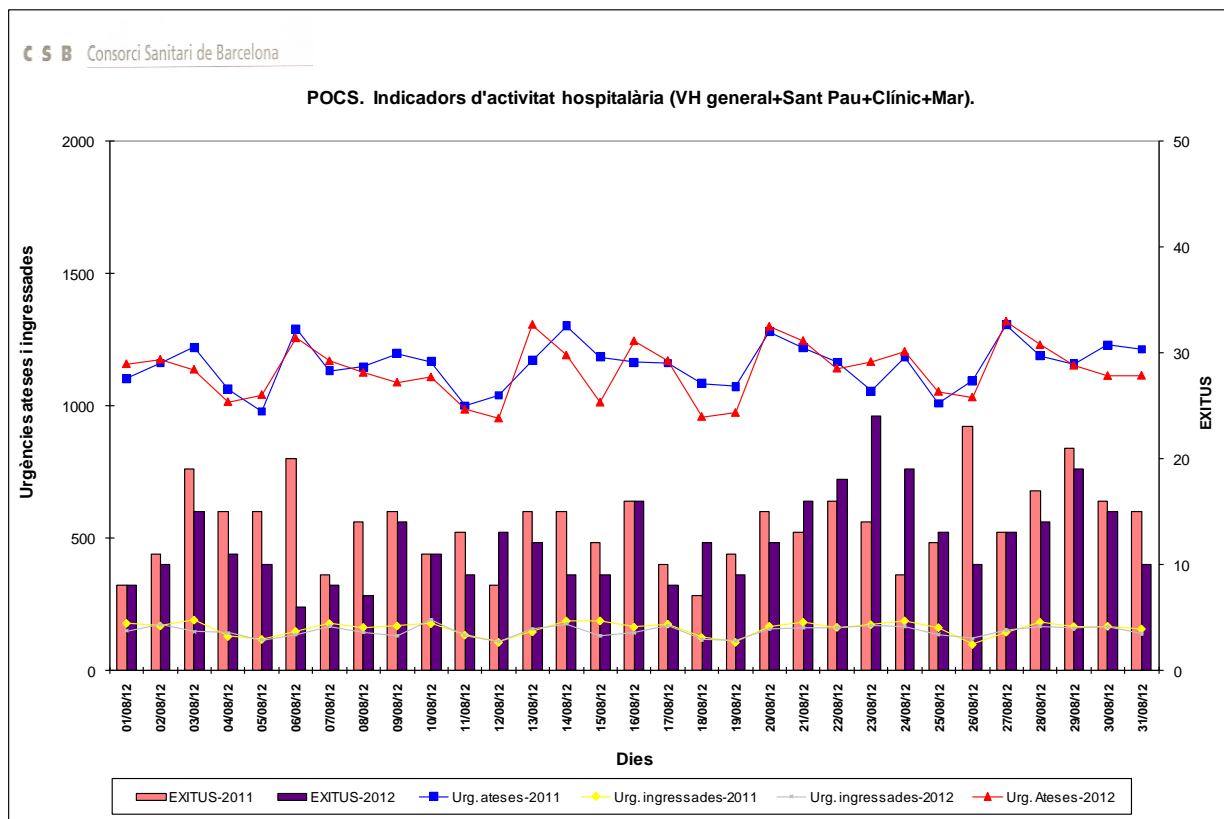
Mes de juny

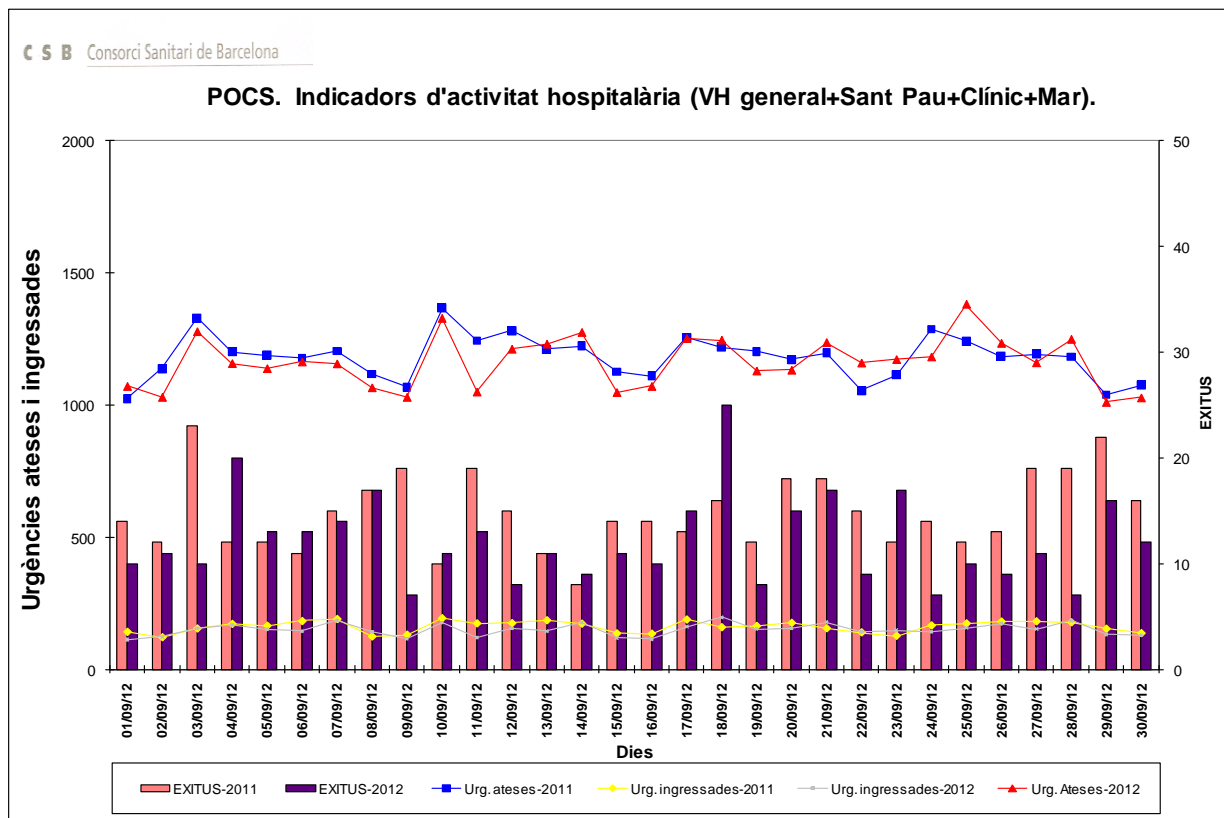
Mes de juliol

Mes d'agost

Mes de setembre

ACTIVACIÓ DE LA FASE 2 D'ALERTA

Aquest estiu, el Servei Meteorològic de Catalunya va alertar d'una situació meteorològica de risc (SMR) de nivell 1 per temperatura màxima extrema i/o de nivell 2 per onada de calor, mitjançant preavisos i avisos en les ocasions següents:

JUNY

Durant el mes de juny va haver-hi **un episodi d'onada de calor**.

El **dilluns 25 de juny**, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre un preavis de situació meteorològica de risc per onada de calor (SMR de nivell 2) amb previsió de superació del percentil 98 de les màximes diàries del període d'estiu, entre el dimarts 26 de juny i el divendres 29 de juny, que afectaria tot Catalunya, però especialment les zones d'interior.

El dimarts 26, l'SMC va emetre un **avís** de SMR per onada de calor per als dies esmentats.

La probabilitat d'afectació i les comarques implicades van anar variant els diferents dies.

El dimarts 26, l'ASPCAT va activar **la fase 2 d'alerta del POCS**, i el Departament d'Interior va activar el **PROCICAT en alerta per onada de calor** a tot Catalunya.

Cada dia l'SMC va anar actualitzant les dades amb relació a les comarques implicades i la seva probabilitat d'afectació. Igualment, es van anar actualitzant les actuacions des de l'ASPCAT i des del CECAT, i es van mobilitzar els grups actuants per tal de minimitzar la repercussió de la situació d'alerta.

El dissabte 30 de juny va finalitzar l'avís i es va desactivar la fase 2 del POCS i l'alerta del PROCICAT per onada de calor.

JULIOL

Al mes de juliol va haver-hi **tres avisos per SMR de nivell 1**:

- **Dimarts 17 de juliol de 2012**

El dimarts 17 de juliol, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre un **avís** de situació meteorològica de risc de **nivell 1** per al dimecres 18 de juliol, amb possible afectació d'entre un 10-30% de diverses comarques de l'interior, que es va actualitzar el dimecres per al dijous 19 de juliol. El dijous l'avís de SMR es va donar per finalitzat.

- Dijous 26 de juliol de 2012

El dijous 26 de juliol, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre un **avís** de situació meteorològica de risc de **nivell 1** per al divendres 27 de juliol, amb possible afectació d'entre un 10-30% a diverses comarques de l'interior. El divendres 27 de juliol al matí es va actualitzar l'avís, i a la tarda es va cancel·lar.

- Dimarts 31 de juliol de 2012

El dimarts 31 de juliol, el Servei Meteorològic de Catalunya va emetre un **avís** de situació meteorològica de risc de **nivell 1** per a dimecres 1 d'agost, amb possible afectació d'entre un 10-30% de diverses comarques de l'interior. El dimecres 1 d'agost a la tarda va finalitzar l'avís.

Davant d'aquests tres avisos de SMR del mes de juliol, l'ASPCAT va difondre els consells bàsics per evitar els efectes perjudicials causats per la calor. Així mateix, des del CECAT es van difondre els comunicats. Tal com està protocol·litzat al POCS davant el nivell 1, no es va fer cap actuació extraordinària.

AGOST

Durant el mes d'agost va haver-hi dos episodis d'onada de calor.

Primera onada de calor d'agost

El dilluns **6 d'agost** i el dimarts **7 d'agost**, l'SMC va emetre un **preavís** de SMR en què es preveia un episodi generalitzat de temperatures màximes extremes a tot Catalunya, especialment a la zona sud i interior, entre dijous 9 i dissabte 11 d'agost.

A partir del dimecres **8 d'agost**, es van emetre **avisos** de SMR per onada de calor (**nivell 2**) per a dijous 9 d'agost, amb informació d'una probable prolongació fins al dissabte (figura 1). Els avisos es van actualitzar durant el dijous 9 d'agost, el divendres 10 d'agost i el dissabte 11 d'agost. La probabilitat d'afectació i les comarques implicades van anar augmentant; divendres i dissabte va afectar tot Catalunya.

El dimecres 8 d'agost, l'ASPCAT va activar la fase 2 d'alerta del POCS, i el Departament d'Interior va activar el PROCICAT en alerta per onada de calor a tot Catalunya (figura 2)

Figura 1: Avís de SMR per onada de calor emès el dimecres 8 d'agost per l'SMC al començament de l'onada de calor entre el 8 i el 12 d'agost.

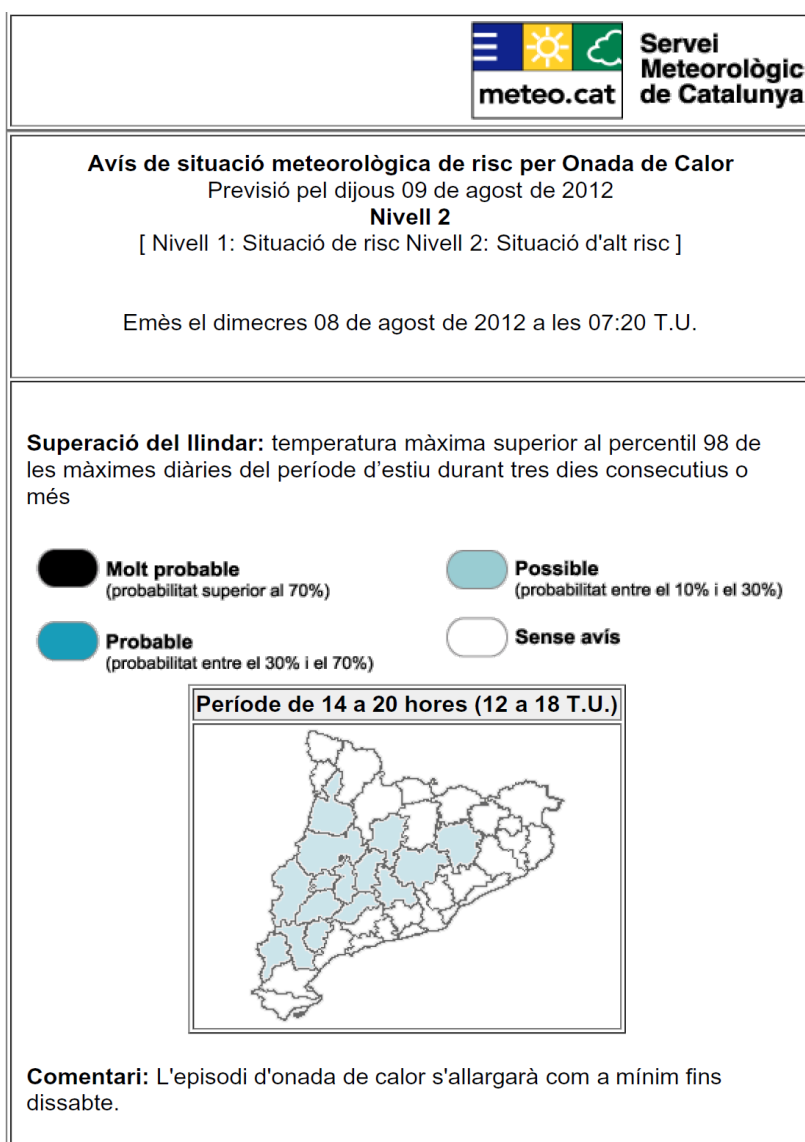

Figura 2: Comunicat fet des del CECAT d'activació de la Fase 2 del POCS i del PROCICAT

COMUNICAT D'ACTIVACIÓ DEL PROCICAT EN FASE D'ALERTA PER ONADA DE CALOR

Es comunica que s'ha activat el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT) en fase d'Alerta per onada de calor, d'acord amb la previsió del Servei Meteorològic de Catalunya.

Així mateix el Departament de Salut ha activat en fase 2 el Pla d'actuació per prevenir els efectes de l'Onada de Calor sobre la salut (POCS).

Cada dia l'SMC va actualitzar les dades (figura 3) en relació amb les comarques implicades i a la seva probabilitat d'afectació. Igualment es van anar actualitzant els comunicats des de l'ASPCAT i des del CECAT, i es van mobilitzar els grups actuants per tal de minimitzar la situació d'emergència (figura 4).

Figura 3: Actualització de l'avis de SMR per onada de calor emès el dissabte 11 d'agost per l'SMC en què s'observa la situació generalitzada a tot Catalunya

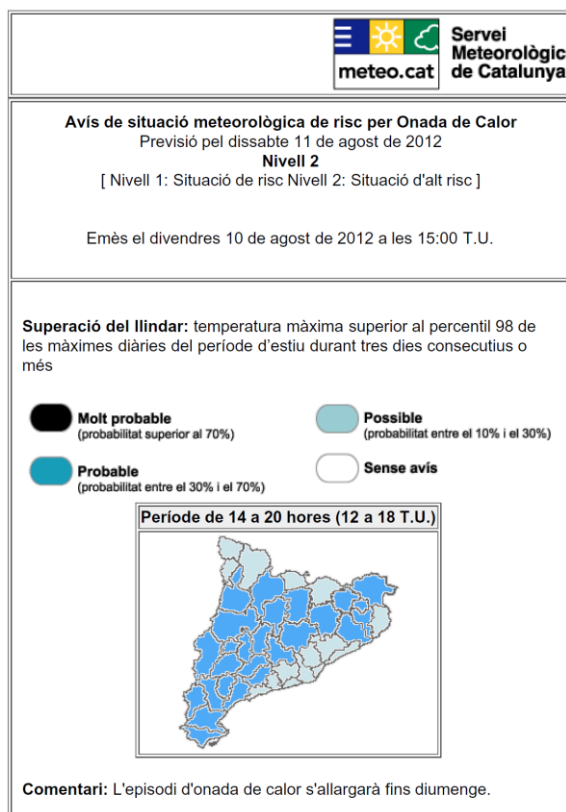

Figura 4: Correu informatiu difós des de l'ASPCAT als participants del POCS en què se actualitza la fase 2 del POCS i es recorden les recomanacions dirigides a la població

Bon dia,

Per a la vostra informació, us enviem un nou comunicat del SMC en el que s'actualitza l' avís de situació meteorològica de risc per Onada de Calor, de cara a dissabte 11 d'agost, i es preveu que s'allargui fins a diumenge . Per tant es manté activada la fase 2 del POCS.

El document del *Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut* el podeu trobar a l'enllaç: [POCS 2012. professionals](#) o bé directament: [pdf POCS](#)

Adjuntem a continuació les recomanacions bàsiques dirigides a la població que poden evitar els problemes causats per la calor ([POCS ciutadania.cat](#)).

El diumenge 12 d'agost va finalitzar l'avís i es va desactivar la fase 2 del POCS i l'alerta del PROCICAT per onada de calor.

Durant la fase d'alerta no es va observar cap augment significatiu en el nombre de defuncions en comparació amb les de l'any anterior. Tampoc no es va observar cap increment significatiu en les dades de mortalitat hospitalària ni d'urgències ateses o ingressades en els quatre hospitals sentinella.

No es va notificar cap cop de calor.

Segona onada de calor d'agost

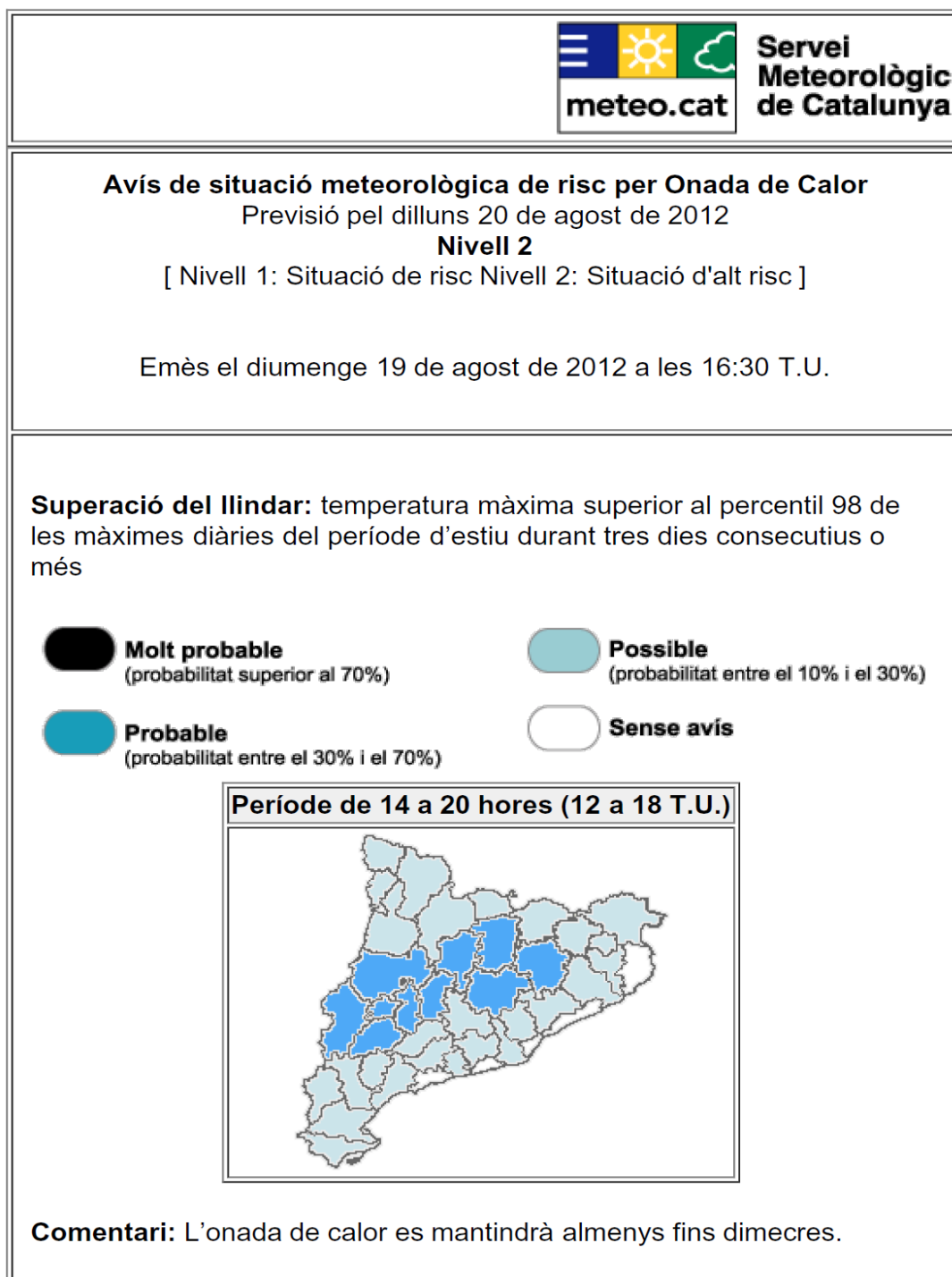
El **14 i 15 d'agost**, l'SMC va emetre un **preavis** en què es preveia un episodi de calor per al 18 i 19 d'agost, principalment a les comarques de l'interior (figura 5)

Figura 5: Preavis emès el 14 d'agost des de l'SMC

<p>Preavis de situació meteorològica de risc per Calor Previsió entre dissabte 18 de agost de 2012 i diumenge 19 de agost de 2012 Comunicat emès el dimarts 14 de agost de 2012 a les 10:00 T.U.</p>
<p>Superació del llindar: temperatura màxima superior al percentil 98 de les màximes diàries del període d'estiu</p> <p>Comentari: A partir de divendres es preveu un episodi de calor que arribarà al seu màxim dissabte i diumenge. Sobretot afectarà a les comarques de l'interior de Catalunya.</p>

El **dijous 16 d'agost**, l'SMC va emetre un **avis** de SMR per onada de calor amb una durada prevista des del divendres 17 d'agost fins al diumenge 19 d'agost. En l'actualització del divendres 17 d'agost es comenta la possibilitat que la situació es mantingui dilluns 20 i dimarts 21 d'agost. Posteriorment, en l'actualització feta dissabte 18 d'agost i diumenge 19 d'agost es comunica que és possible que l'onada s'allargui fins dimecres 22 d'agost (figura 6).

Figura 6: Avís de SMR per onada de calor emès des de l'SMC el diumenge 19 d'agost actualitzant la previsió.

El dijous 23 d'agost, l'SMC va emetre un avís en què donava per finalitzada l'onada de calor (figura 7)

Figura 7: Finalització de l'avís d'onada de calor emès per l'SMC

Cada dia l'SMC va anar actualitzant les dades amb relació a les comarques implicades i a la seva probabilitat d'afectació. Igualment es van anar actualitzant els comunicats i les actuacions des de l'ASPCAT i des del CECAT, i es van mobilitzar els grups actants per tal de minimitzar la situació d'emergència.

De totes les informacions incloses als comunicats emesos pel CECAT, se'n van fer trameses diàries als municipis afectats, els consells comarcals i serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de les administracions autonòmica i estatal, els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil, que també en va fer difusió a través del Twitter @emergenciescat.

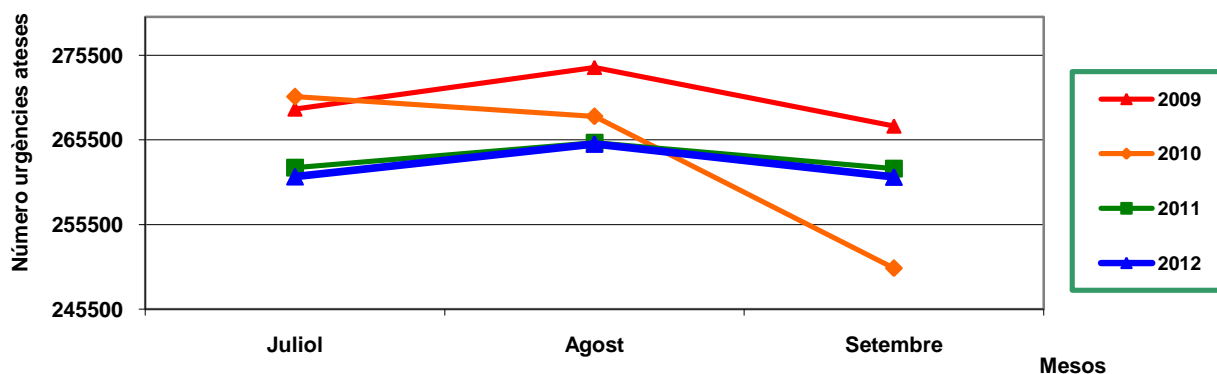
VALORACIÓ DE L'ACTIVITAT ASSISTENCIAL A CATALUNYA

És un fet constatat, mitjançant nombroses investigacions, la relació que existeix entre la morbiditat i mortalitat i les altes temperatures a l'estiu. Per això és important estudiar les diferents variables amb què comptem des del punt de vista assistencial com és, per una banda, l'activitat realitzada als hospitals de Catalunya (urgències realitzades, urgències ingressades i èxits) i la realitzada als centres d'atenció primària (CAP) tant en el mateix centre com al domicili; per una altra banda, també es important identificar i registrar els pacients considerats fràgils que són susceptibles de patir afectació per la calor.

A continuació es detalla l'activitat assistencial de l'estiu 2012, en comparació amb altres estius (2009, 2010, 2011).

Evolució de l'activitat d'urgències hospitalàries ateses a Catalunya

Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2009	269.132	274.040	267.125	810.297
2010	270.590	268.260	250.337	789.187
2011	262.200	265.150	262.082	789.432
2012	261.150	265.010	261.115	787.275

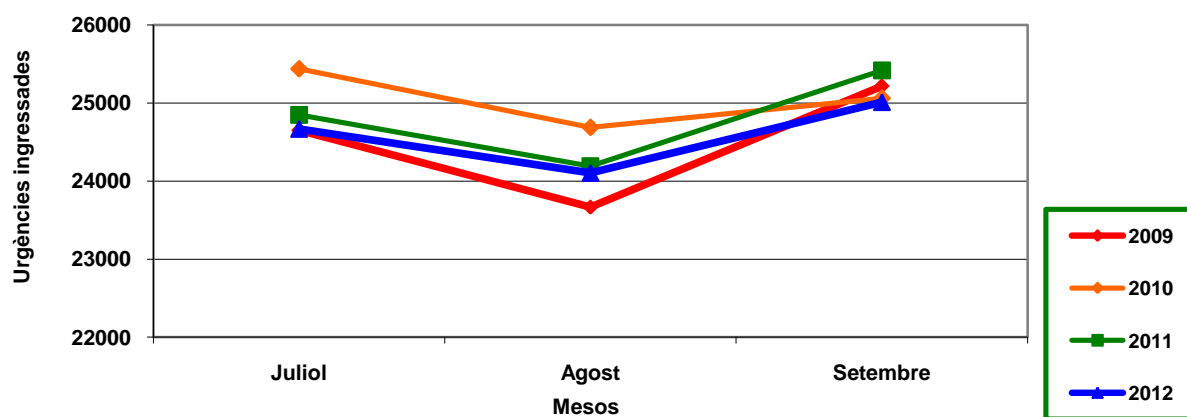

A la gràfica anterior es pot observar que a l'estiu 2012 hi va haver menys activitat en comparació amb els estius anteriors. Aquesta baixada d'activitat es va poder observar la resta de l'any.

Tot i així tant a l'estiu de 2012 com al de 2011, encara s'observen taxes molt elevades de mala utilització dels serveis d'urgències hospitalàries (35%-40% aproximadament).

Evolució de l'activitat d'urgències hospitalàries ingressades a Catalunya

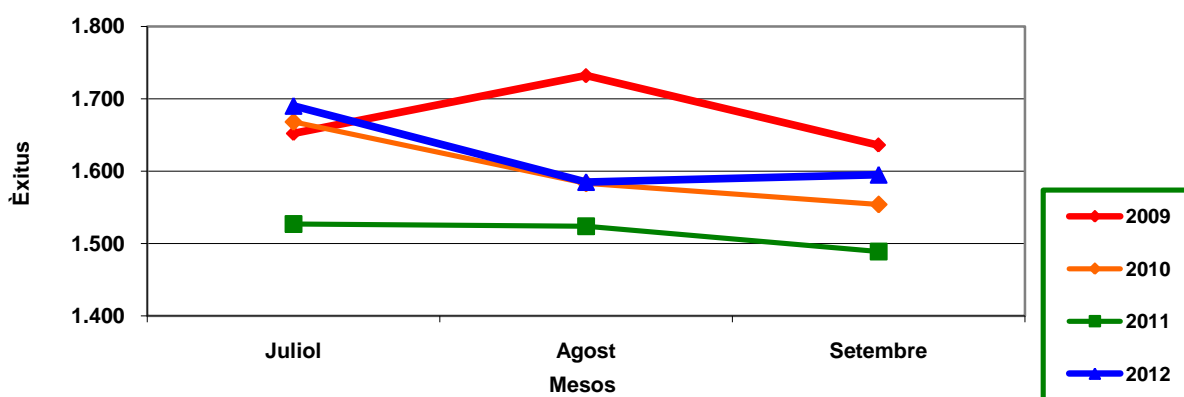
Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2009	24.653	23.668	25.219	73.540
2010	25.439	24.687	25.062	75.188
2011	24.847	24.193	25.421	74.461
2012	24.670	24.108	25.012	73.790

El nombre d'urgències ingressades està molt relacionat amb la gravetat dels processos i l'estat de salut previ de les persones, encara que hi ha molts altres factors que les condicionen. Tot i aquests altres condicionants, verifiquem que els ingressos del 2012 han estat menys que al 2010 i 2011 i més que al 2009. Però aquestes diferències aquestes són insignificants ja que estem parlant d'unes diferències entre 1% i 2% segons les temporades.

Distribució del nombre d'èxits hospitalaris a Catalunya

Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2009	1.652	1.732	1.636	5.020
2010	1.668	1.583	1.554	4.805
2011	1.527	1.524	1.489	4.540
2012	1.690	1.585	1.594	4.869

Amb el mateix nombre d'hospitals declarants podem observar un increment dels èxits hospitalaris de l'estiu 2012 en relació amb el 2011. Si els comparem amb altres temporades, les dades del 2012 són molt similars a les del 2010 i inferiors a les del 2009.

Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària

	VISITES EAP			VISITES A URGÈNCIES		
	CENTRE	DOMICILI	TOTAL	CENTRE	DOMICILI	TOTAL
jul-11	2.645.952	76.698	2.722.650	199.574	8.814	208.389
jul-12	2.653.890	82.297	2.736.187	182.810	8.832	191.642
% Variació	0,3%	7,3%	0,5%	-8,4%	0,2%	-8,0%
ag-11	2.112.690	68.432	2.181.122	199.524	8.815	208.338
ag-12	2.007.243	69.185	2.076.428	190.944	9.079	200.023
% Variació	-5,0%	1,1%	-4,8%	-4,3%	3,0%	-4,0%
set-11	2.847.894	78.849	2.926.743	173.525	8.357	181.882
set-12	2.338.313	66.892	2.405.205	178.254	9.066	187.320
% Variació	-17,9%	-15,2%	-17,8%	2,7%	8,5%	3,0%
Període Julio-set 11	7.606.536	223.979	7.830.515	572.623	25.986	598.609
Període Julio-set 12	6.999.446	218.374	7.217.820	552.008	26.977	578.985
% Variació	-8,0%	-2,5%	-7,8%	-3,6%	3,8%	-3,3%

Dades procedents de l'e-CAP de l'ICS

Si analitzem de forma conjunta els tres mesos d'estiu poden destacar que el 2012 es va realitzar menys activitat als centres d'atenció primària i atenció continuada (serveis d'urgències de primària) que l'any anterior, amb un -8% i un -3,6% respectivament. I pel que fa a les visites domiciliàries, van disminuir les realitzades pels equips d'atenció primària en un -2,5% i van augmentar les realitzades pels serveis d'urgències de primària en un 3,8%.

En relació amb l'objectiu 2

ACTUACIONS REALITZADES DES DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA COL-LABORACIÓ AMB ELS CENTRES SOCIOSANITARIS. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor

Des que es va iniciar el POCS l'any 2004, l'atenció primària ha tingut un paper fonamental en l'accés a la població diana a la qual s'adrecen les accions (persones de risc davant de canvis bruscs i sostinguts de temperatura).

La taula següent mostra el resultat de les accions que s'han dut a terme en les diferents regions sanitàries, tot i que cal tenir en compte que les xifres totals no sempre són exhaustives, atès que en alguna regió sanitària no es disposava d'informació de determinats centres.

Encara que pot haver-hi variabilitat a l'hora de valorar les persones de risc davant la calor entre els diferents centres, els resultats i l'esforç per identificar i registrar tots els pacients susceptibles de ser afectats per la calor han estat molt satisfactoris, i s'ha obtingut una informació molt valuosa per a qualsevol actuació que calgui dur a terme.

Persones de risc en cas d'onada de calor

- * Persones més grans de 75 anys.
 - * Persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat o autocura.
 - * Persones amb hipertensió arterial, diabetis, malalties cardiorespiratòries, hepàtiques, Parkinson, Alzheimer, obesitat o altres malalties cròniques.
 - * Altres persones que, per la seva situació personal, el CAP de referència consideri necessari atendre.
 - * Persones que prenen una medicació especial (tranquil·litzants, antidepressius, psicòtrops o diürètics).
-

Actuacions realitzades des de l'atenció primària per regió sanitària. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor. Estiu del 2012

Regions sanitàries	Persones de risc identificades en cas d'onada de calor			Persones de risc ateses		Centres sociosanitaris		Difusió de mesures			
	Actualitzat cens	A domicili	AI CAP	A domicili	AI CAP	Contacte serveis socials AP	Contrastat cens	Fulletons	Material propi	Xerrades	Altres
Lleida	100%	2.356	124.254	693	5.186	100%	100%	100%	-	-	-
Alt Pirineu i Aran	100%	628	12.331	32	95	90%	90%	85%	28%	0%	43%
Girona	100%	8.305	92.648	6.012	49.654	100%	100%	100%	29%	38%	12%
Terres de l'Ebre	100%	1.882	21.746	427	2.331	-	-	100%	0%	0%	-
Tarragona	100%	6.273	60.433	8.530	39.261	97%	85%	94%	27%	76%	18%
Catalunya Central (*)	100%	3.222	30.178	1.782	5.097	40%	20%	70%	20%	10%	10%
RS Barcelona (*)	89%	41.750	348.175	20.412	111.744	55,1%	34,8%	65,2%	46,9%	18,4%	29,5%
TOTAL	95%	64.416	689.765	37.888	213.368	65%	52%	68%	39%	15%	23%

(*) Manquen les dades d'Igualada i Osona de la Catalunya Central i dels centres de l'ICS de Barcelona ciutat, a la Regió de Barcelona. És a dir, manca un 74% de la informació (han informat el 26% dels equips)

En gairebé la totalitat de les regions sanitàries, es va ampliar l'actualització del cens de persones grans fràgils i es va arribar al 95%. En conjunt, es va intervenir en un 58,8% de les persones diana al domicili (37.888 persones ateses al domicili sobre les 64.416 persones identificades com a persones de risc) i en un 30,9% al CAP (213.368 persones ateses sobre el total de 689.765 persones identificades).

La majoria de regions sanitàries van considerar el contacte amb els serveis socials. El contacte establert entre l'AP i els centres sociosanitaris va oscil·lar entre un 40% i un 100% dels casos. El cens es va contrastar a totes les regions i presenta variacions importants (d'un 20% a un 100%).

Regions sanitàries	Exclusivament si s'activa el nivell d'alerta 2			
	Trucades motivades per la calor	Nombre de visites motivades per la calor		Persones fràgils
	Nombre	Domicili	CAP	Nombre de trucades de seguiment
Lleida	0	2	45	0
Alt Pirineu i Aran	5	0	5	0
Girona	165	35	59	7.431
Terres de l'Ebre	0	0	0	0
Tarragona	591	1.659	54	6.065
Catalunya Central	86	134	328	415
Barcelona	1.395	181	885	9.666
TOTAL	2.242	2.011	1.376	23.577

La difusió de mesures preventives es va generalitzar i va arribar a percentatges superiors al 68%, fonamentalment mitjançant la distribució de fullets. La utilització d'aquest material va fer disminuir la utilització de material propi, tot i que varia entre les diferents regions sanitàries: alguna no en va utilitzar mentre que altres en van fer servir entre un 20% i un 100% dels casos. La realització de xerrades i altres mesures també va ser molt variable; de fet, la reiteració de la prevenció individual mitjançant el consell personalitzat tant a la consulta com als domicilis va provocar la disminució de xerrades i altres mesures utilitzades anteriorment. Amb relació a l'estiu anterior, els resultats en la difusió de mesures van ser força similars, tal com ja calia esperar, atès que fa diversos anys que es duu a terme un pla preventiu per a onades de calor.

Les altres accions que es van dur a terme van ser: programes/consells en emissores de ràdio, educació individual i col·lectiva, difusió per megafonia de consells genèrics durant el període d'actuació, informació web, seguiment telefònic, revistes d'associacions de veïns, consells a la consulta i valoració de necessitats individuals, ampliació en la distribució de material i xerrades a casals del municipi, presentació del programa a l'ajuntament, difusió a la premsa, cartes adreçades a totes les persones censades com a persones considerades de risc, jornades d'aigua als barris, difusió i

contactes amb forces públiques, seguiment institucions geriàtriques i psiquiàtriques, xerrades informatives a professionals, ajut de sanitat respon, protocols i realització de crides o pregons als pobles petits.

Pel que fa al nivell 2 d'alerta, es van repartir ampolles d'aigua a persones de risc, es va augmentar la freqüència de mesures preventives en les pantalles del CAP, es va reforçar el suport de la persona cuidadora, així com les trucades telefòniques i les visites als domicilis.

ACTUACIONS REALITZADES PEL SEM – Sanitat Respon

Sanitat Respon participa en el POCS amb dues línies d'actuació ben definides:

- Informació als ciutadans sobre els efectes que una possible onada de calor pot causar sobre la salut i consells per prevenir aquests efectes.
- Seguiment i control del malalt fràgil, en col·laboració amb els equips d'atenció primària en cas que s'esdevingui una onada de calor.

El total de **consultes ateses durant les onades de calor** relacionades amb el POCS el 2012 ha estat de 246 trucades (36 l'any passat). El motiu de les consultes ha estat el següent:

- Informació per prevenir els efectes de les onades de calor
- Actitud davant d'un cop de calor

Sanitat Respon ha mantingut un contacte permanent amb el servei 061 d'urgències mèdiques per tal de detectar possibles pacients de risc davant una onada de calor i poder derivar-los als centres sanitaris adequats en cas necessari.

CONSULTES ATESES

1- Onada de calor del 8 al 12 d'agost ambdós inclosos.

Total de consultes ateses:	79
Resolució telefònica:	22
Mobilització d'algun recurs assistencial:	57
(i d'aquestes, van acabar amb trasllat a un centre sanitari: 37)	

2- Onada de calor del 16 al 23 d'agost ambdós inclosos.

Total de consultes ateses:	167
Resolució telefònica:	39
Mobilització d'algun recurs assistencial:	128
(i d'aquestes, van acabar amb trasllat a un centre sanitari: 76)	

ACTIVITAT PROACTIVA

1- Col·laboració amb els equips d'atenció primària de l'ICS de Barcelona Ciutat que es concreta en una trucada informativa-preventiva per recordar els consells adients a tots els pacients fràgils identificats pels equips (juny i juliol)

- Pacients identificats: 13.098
- **Pacients amb qui s'ha contactat i que han rebut el consell** **9.532**
- Pacients que no han pogut ser localitzats 2.171
- Pacients èxits 395

2- Seguiment de 50 pacients crònics dels equips d'atenció primària de Cappont i Almacelles de Lleida (agost i setembre)

- **Seguiments efectius realitzats (trucades realitzades amb contacte efectiu):** **406**
- Intents sense èxit (trucades que no han acabat amb contacte útil): 263

ACTUACIONS REALITZADES PER LA CREU ROJA

Intervencions globals de la Creu Roja durant la temporada d'estiu en relació amb el POCS.

Es resumeixen al quadre següent:

CONSELLS TELEFÒNICS durant les onades d'agost	8.075
TASCA PREVENTIVA I DE PROXIMITAT	1.752
PREVENCIÓ DE LA CALOR ENTRE ELS INFANTS	900 INFANTS
CASALS	8
PREVENCIÓ DELS EFECTES DE LA CALOR	55.000 FULLETS
PLATGES	111
INTERVENCIONS EN VIA PÚBLICA	67

Intervencions globals de la Creu Roja DURANT TOT L'ESTIU

1. Tasca preventiva de proximitat de les assemblees i centres de contacte locals i comarcals de la Creu Roja durant tot l'estiu.

Membres de l'entitat d'arreu de Catalunya van efectuar trucades regulars a un total de **1.465 persones grans** residents al seu àmbit d'actuació. Des del mes de juny, es van realitzar **1.752 trucades a aquestes 1.465 persones** i, puntualment, també es van fer visites a domicili. Aquestes intervencions van continuar fins a mitjan setembre.

2. Prevenció de la calor entre infants en situació de vulnerabilitat que participen als casals d'estiu de la institució humanitària.

Membres de Creu Roja Joventut i d'assemblees locals i comarcals de l'entitat van recomanar als infants que van participar als casals com podien prevenir els efectes de la calor. Fins a finals d'agost, van seguir oberts 8 casals de l'entitat (Castelldefels, Tarragona, Vila-seca, Lleida, Alta Ribagorça, Girona, Olot i Palafrugell), on es van atendre un total de 500 infants. Al llarg de tot l'estiu, i tenint en compte també l'activitat del mes de juliol, els infants que van participar en els casals de la Creu Roja **van arribar als 900**.

3. La institució humanitària **va difondre consells** sobre la calor a la població en general **a les 111 platges catalanes** que compten amb el seu servei de vigilància, aconsellant els banyistes a prevenir els riscos associats al sol i a mar, incloent entre les seves recomanacions algunes destinades a **prevenir el cop de calor**. Amb aquesta finalitat, la Creu Roja va repartir prop de 55.000 fullets amb recomanacions al llarg de tot l'estiu en el marc de la campanya estatal "Aquest estiu, estima't molt", en diferents idiomes. Durant les onades de calor va reforçar aquesta tasca.

Aquesta tasca preventiva va continuar a la majoria d'aquestes platges fins a mitjan setembre.

Intervencions específiques DURANT LES ONADES DE CALOR d'agost

Onada de calor del 8 al 12 d'agost

La Creu Roja a Catalunya va tancar el seu dispositiu per onada de calor el diumenge, 12 d'agost, després de trucar, des del seu Centre de Coordinació, **a 2.921 persones grans** per aconsellar-les sobre com podien prevenir els efectes de les altes temperatures. El dispositiu es va posar en marxa el dimecres 8 d'agost, quan es va activar la fase d'alerta del Pla PROCICAT per onada de calor.

Les 2.921 persones que van rebre consells telefònics sobre les altes temperatures durant aquells dies eren usuàries del Servei de Teleassistència Domiciliària de la Creu Roja i, com a tals, ja rebien periòdicament trucades de la institució humanitària, que

estableix així un vincle de proximitat amb cadascuna d'elles. Durant les onades de calor, aquestes trucades s'intensifiquen i s'aprofiten per donar recomanacions relacionades amb la calor, però el contacte telefònic amb els usuaris es manté al llarg de tot l'any.

En el cas de la ciutat de Barcelona, la Creu Roja va participar divendres, 10 d'agost en un dispositiu per onada de calor, juntament amb personal municipal. En total, el dispositiu va comptar amb 6 persones voluntàries, 6 de tècniques i 6 vehicles, que van recórrer els carrers de la ciutat per informar la població sobre com es poden prevenir els efectes de la calor, així com per respondre a possibles situacions de risc. La institució humanitària va fer 67 intervencions a la via pública, la majoria en persones grans.

Onada de calor del 16 al 23 d'agost

La Creu Roja va realitzar 5.154 trucades a persones grans per recomanar-los com podien prevenir els efectes de les altes temperatures entre el 16 i el 23 d'agost, durant el segon episodi d'onada de calor del mes d'agost.

El Centre de Coordinació de la Creu Roja va efectuar aquestes trucades entre persones usuàries del Servei de Teleassistència Domiciliària de l'entitat, que a tot Catalunya sumen un total de 10.785. Així doncs, el percentatge d'usuaris d'aquest servei als quals es va trucar durant aquesta segona onada de calor va arribar fins al 47,79%.

Durant les onades de calor Creu Roja va reforçar la tasca que duu a terme a les 111 platges esmentades prèviament.

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT D'INTERIOR

Activitats realitzades per la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior, a través del CECAT (Centre de Coordinació operativa de Catalunya),

Durant la fase 0 i 1 del POCS:

- Va posar a disposició dels municipis la guia per al procediment d'actuació municipal per onades de calor. Aquesta guia fa especial èmfasi en l'organització municipal per a la gestió de l'emergència, per tal que la resposta municipal sigui planificada i dimensionada correctament.
- Va posar a disposició dels municipis una base de dades per facilitar l'elaboració dels censos relacionats amb l'onada de calor. Ho va fer a través del web que segueix el següent fil: Web del Departament d'Interior > Àrea d'actuació de Protecció civil > Plans de protecció civil > Plans de protecció civil a Catalunya > Eina per elaborar el cens municipal per onada de calor > Base de dades (enllaç: [Cens municipal per onada de calor](#)).

Durant la fase 2 del POCS

Des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) es difonen els comunicats i avisos corresponents per calor i per onada de calor, a partir de la informació facilitada pel Servei Meteorològic de Catalunya en relació amb les situacions meteorològiques de perill, adjuntant-hi, quan s'activa el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) per onada de calor, i en coordinació amb el Departament de Salut, els consells preventius recomanats tant per als municipis com per a la població en general.

Durant l'estiu de 2012, han estat tres les vegades que s'ha activat en fase d'alerta el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT) per onada de calor, i diversos els avisos difosos per situacions de risc per calor, sempre a partir de les informacions facilitades pel Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) i, en els casos d'activació del PROCICAT, sempre en coordinació amb el Departament de Salut, que en els tres casos ha activat el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS) en fase 2.

JUNY

El CECAT va difondre el 25 de juny un **avís per onada de calor** entre el dimarts 26 i el divendres 29, que havia d'afectar tot Catalunya, especialment la zona de l'interior. Es va recomanar als municipis que reforcessin les mesures de prevenció pel que feia relació al risc d'incendi forestal i a la protecció dels elements més vulnerables, i també seguir els consells d'autoprotecció relacionats amb l'onada de calor elaborats des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

El dimarts 26 de juny, es va activar el PROCICAT en alerta per onada de calor a tot Catalunya, amb temperatures màximes previstes per al dimarts 26, dimecres 27 i fins al divendres 29 de juny.

Aquesta alerta es va actualitzar els dies 27, 28 i 29 de juny a partir de les modificacions en la previsió del fenomen, tant pel que fa a territori afectat com a intensitat i durada.

Durant tot l'episodi es van adjuntar en els comunicats d'alerta emesos pel CECAT tant la disponibilitat dels consells a la població en cas d'onada de calor ubicats a la web de la Generalitat com també les actuacions importants que havien de realitzar els municipis: vetllar per les persones més vulnerables, vigilar les zones de bany, valorar necessitats logístiques d'acollida a la població, extremar les precaucions en activitats a l'aire lliure, etc.

El dissabte 30 de juny es va desactivar l'alerta del PROCICAT per onada de calor.

JULIOL

El mes de juliol van ser diversos els **avisos de risc per calor** emesos que van afectar majoritàriament les comarques de les demarcacions de Lleida i la Catalunya Central i, en algun cas, la de les Terres de l'Ebre. En concret es van emetre tres avisos:

- Un avís el dimarts 17 de juliol, que es va actualitzar el 18 i es va donar per finalitzat el dijous 19.
- Un altre avís el 26 de juliol, que va finalitzar el divendres 27.
- El darrer avís del juliol es va realitzar el dimarts 31 de juliol i va finalitzar l'endemà.

AGOST

Durant el mes d'agost es va produir la segona i la tercera activació del PROCICAT en fase d'alerta per onada de calor i es van donar uns avisos predictius previs.

Els dies 6 i 7 d'agost, a partir d'un preavis del Servei Meteorològic de Catalunya que preveia un episodi generalitzat de risc per calor per al divendres 10 i dissabte 11 d'agost, el CECAT va avisar d'aquesta previsió les sales dels cossos operatius, així com al 012 i al 112, i es va esperar la confirmació de les previsions per emetre els avisos corresponents.

El dimecres 8 d'agost, el CECAT va activar **l'alerta del PROCICAT per onada de calor, en previsió** que comencés el dia 9, afectés tot Catalunya i s'allargués fins al diumenge 12. L'alerta es va actualitzar els dies 9, 10 i 11 en funció de les modificacions horàries i territorials i va finalitzar el diumenge 12 a la tarda, després que l'afectació quedés reduïda al sector sud-oest.

Durant aquest episodi, a banda dels consells i actuacions recomanats a escala municipal, es va demanar a les operadores de serveis ferroviaris, aeris i terrestres que possessin plafons informatius per l'elevat risc d'incendis forestals i per l'onada de calor.

El dijous 16 d'agost es va activar de nou **l'alerta del PROCICAT per onada de calor** davant la previsió d'altres temperatures que havien de començar l'endemà a la demarcació de Lleida, ampliar-se i agreujar-se durant el cap de setmana. De manera consecutiva i fins al dia 22 d'agost, el CECAT va actualitzar diàriament l'alerta a mesura que el fenomen es va fer més extensiu territorialment i va augmentar en intensitat i durada. Tres van ser els municipis que durant aquests dies van activar els seus plans d'actuació municipal per altes temperatures: Barcelona, Lleida i Tremp.

En aquest episodi es va convocar en dues ocasions el Comitè Tècnic del PROCICAT per Onada de Calor, que es va reunir a la Sala de Crisi del CECAT els dies 20 i 22 d'agost, presidit pel director general de Protecció Civil.

De totes les informacions que contenien els comunicats emesos pel CECAT, se'n van fer trameses diàries als municipis afectats, els consells comarcals i serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de les administracions autonòmica i estatal,

els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil, que també en va fer difusió a través del Twitter @emergenciescat.

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA

El Departament de Benestar Social i Família va fer una difusió del díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web, en l'àmbit temàtic de "Gent gran", "Persones amb dependència" i "Persones amb discapacitats".

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT D'EMPRESA I OCUPACIÓ

Durant l'estiu de 2012, el Departament d'Empresa i Ocupació va dedicar un espai al seu web al POCS i en va fer difusió ([Departament d'Empresa i Ocupació > Seguretat i salut laboral > Riscos laborals i consells per prevenir-los > Mesures de prevenció per factors de risc > La calor a l'estiu](#)). Aquest espai conté recomanacions i consells de prevenció per a persones en llocs de treball amb exposició a altes temperatures a l'estiu que s'agreugen amb l'onada de calor i està estructurat en els apartats següents:

1. Breu explicació de com pot afectar la calor a treballadors i treballadores, les temperatures de risc, els consells bàsics per a treballadors i per a l'empresa, les ocupacions fortament exposades a patir la calor, i els símptomes i primers auxilis.
2. Accés a les publicacions següents:
 - a. El treball i la calor: més prevenció a l'estiu (annex 5 del document POCS 2012).
 - b. El treball en ambients calorosos.
 - c. Ambient tèrmic per calor.
 - d. Enllaç a la informació i consells per als ciutadans del Departament de Salut.

ACTIVITATS REALITZADES PER L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE MUNICIPIS I COMARQUES (ACM)

- Carta adreçada a tots els seus ajuntaments i ens locals associats (annex 1).
- Informació pràctica amb tots els enllaços per a l'elaboració dels plans de prevenció, enviada a tots els ajuntaments i ens locals associats (n = 950).
- Imatge gràfica de la campanya i enllaç al web de Salut Pública a la pàgina principal del web de l'ACM durant la campanya d'estiu.

ACTIVITATS REALITZADES PER LA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA (FMC)

- Carta adreçada (mitjançant correu electrònic) als ens adherits a la FMC (ajuntaments, consells comarcals i diputacions), amb data de 18 de juny de 2012, amb informació detallada sobre el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2012), amb especial atenció als plans de protecció civil municipal, així com els enllaços per elaborar els plans de prevenció municipals (annex 2).
- Difusió de la informació mitjançant el lloc web de la Federació de Municipis de Catalunya amb enllaços, al Canal Salut, al Meteocat i a plans de protecció civil: <http://www.fmc.cat/ACTUALITAT/default.cfm/ID/19672/T/pla-actuacio-prevenir-efectes-onades-calor-sobre-salut-.htm>.

DISTRIBUCIÓ DE MATERIAL INFORMATIU

Es va fer des de diferents departaments.

Departament de Salut

L'any 2012 el Departament de Salut no va editar en format paper cap material específic.

El cartell i el vídeo amb consells informatius bàsics per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut van ser difosos des del web del Departament de Salut per tal que els usuaris els poguessin baixar: <http://canalsalut.gencat.cat> > Ciutadania > Vida saludable > Entorn saludable > El medi > La calor. (POCS 2012, ciutadania)

Departament de Benestar Social i Família

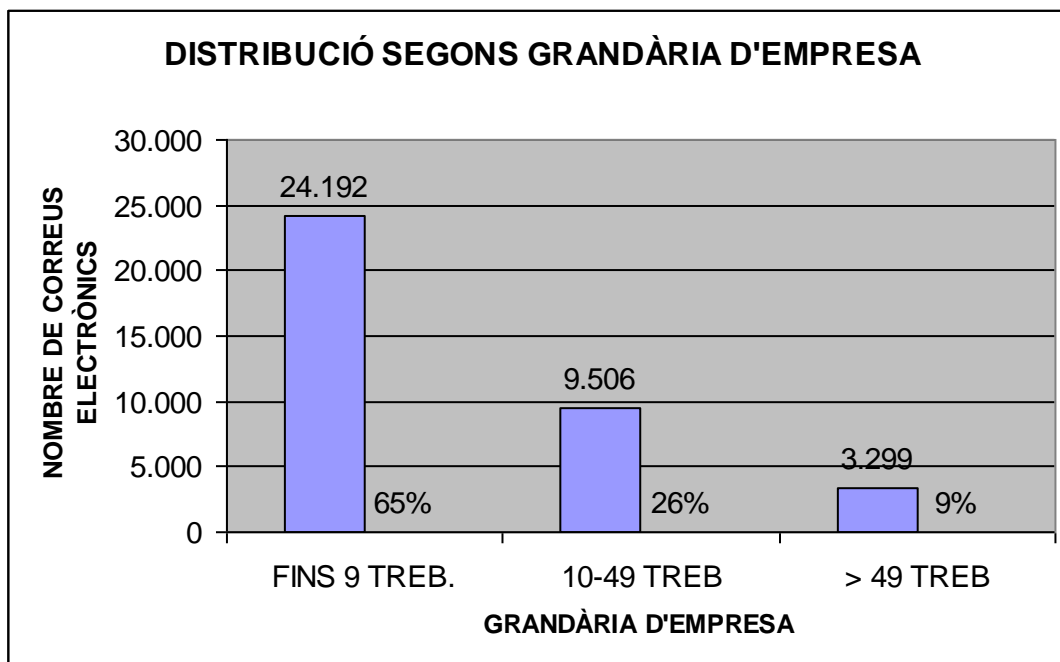
El Departament de Benestar Social i Família ha difós el díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web (www.gencat.cat/benestarsocialifamilia), en l'àmbit temàtic de "Gent gran", "Persones amb dependència" i "Persones amb discapacitats" (bsf_mesures_calor_2012.pdf).

Departament d'Empresa i Ocupació

La distribució feta de l'espai web del Departament d'Empresa i Ocupació va ser satisfactòria, ja que va augmentar en nombre durant aquest estiu. Es va adreçar a sectors que estan més exposats a altes temperatures. El nombre total de distribucions des de l'espai web va ser de 36.997. El 69% d'aquestes distribucions es va fer a la demarcació de Barcelona, l'11% a Tarragona i el 10 % a Girona i a Lleida.

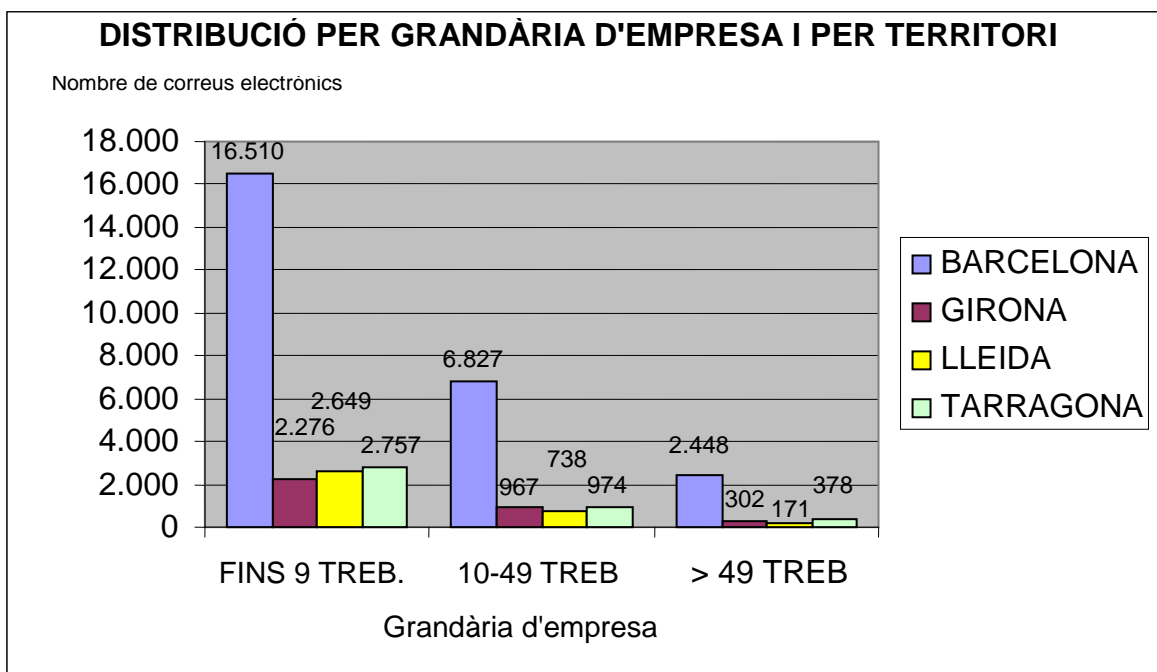
Aquesta distribució es va adreçar majoritàriament a les empreses petites i, per tant, va abastar la majoria del teixit empresarial del nostre país. El 65% es va enviar a empreses de menys de 9 treballadors, el 26% a empreses de 10 a 49 treballadors i la resta, el 9%, a empreses de ≥ 50 treballadors (gràfic 1).

Gràfic 1

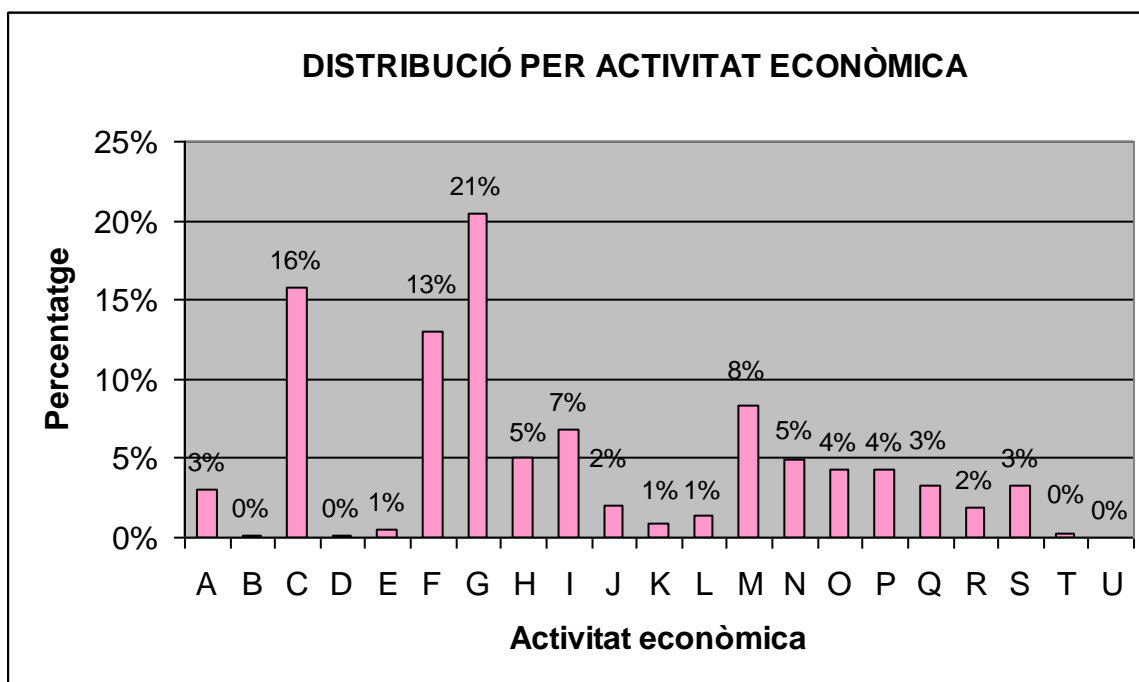
Quan analitzem la distribució d'acord amb la grandària de l'empresa i la demarcació territorial, observem que Barcelona és la demarcació que ha fet la distribució de forma majoritària, en tot tipus d'empreses segons la grandària. En segon lloc hi ha la demarcació de Tarragona. En les empreses de menys de 9 treballadors segueix en tercer lloc Lleida i en darrer lloc Girona, mentre que en les empreses de 10 a 49 treballadors i en les de 50 o més el tercer lloc l'ocupa la demarcació de Girona i en darrer lloc Lleida (gràfic 2).

Gràfic 2

La distribució s'ha adreçat als sectors d'activitat on el risc d'exposició a la calor és més important. La distribució, d'acord amb la Classificació catalana d'activitats econòmiques, anava dirigida als sectors d'activitat que estan més exposats a risc de temperatures més altes i els més afectats per l'onada de calor, és a dir, sobretot els que realitzen treballs exteriors. Aquests sectors són el del comerç a l'engròs i al detall, el de reparació de vehicles de motor i motocicletes (21%), el d'indústries manufactureres (16%) i el sector de la construcció (13%) (gràfic 3).

Gràfic 3

Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	A
Indústries extractives	B
Indústries manufactureres	C
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	D
Subministrament d'aigua; activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	E
Construcció	F
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	G
Transport i emmagatzematge	H
Hostaleria	I
Informació i comunicacions	J
Activitats financeres i d'assegurances	K
Activitats immobiliàries	L
Activitats professionals, científiques i tècniques	M
Activitats administratives i serveis auxiliars	N
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	O
Educació	P
Activitats sanitàries i de serveis socials	Q
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	R
Altres serveis	S
Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic; activitats de les llars que produeixen béns i serveis per a ús propi	T
Organismes extraterritorials	U

III. CONCLUSIONS

- Durant el període del 26 al 29 de juny, l'SMC va alertar d'una situació meteorològica de risc per onada de calor.

Al mes de juliol, l'SMC va alertar de SMR de nivell 1 el 17 de juliol per al dia 18 de juliol, el 26 de juliol per al 27 de juliol i el dimarts 31 de juliol per al dimecres 1 d'agost.

Al mes d'agost, l'SMC va alertar de dues onades de calor: la primera del 9 al 12 d'agost i la segona des del divendres 17 d'agost al dijous 23 d'agost.

Durant aquests períodes, en els quals es va preveure una pujada de temperatures (SMR 1 i SMR 2), el Departament de Salut va activar la fase 2 del POCS. En els casos de SMR per onada de calor, el Departament d'Interior, en coordinació amb el Departament de Salut, va activar la fase d'alerta del PROCICAT per onada de calor i es van mobilitzar els grups actuants per tal de minimitzar la situació d'emergència.

A més, durant aquests períodes, cada dia l'SMC va anar actualitzant les dades en relació amb les comarques afectades i a la seva probabilitat d'afectació. Igualment es van anar actualitzant els comunicats i les actuacions des de l'ASPCAT i des del CECAT.

- En general, no es va observar un augment significatiu en el nombre de defuncions en els deu municipis sentinella, amb unes dades semblants a les registrades els anys anteriors amb normalitat meteorològica i sense diferències significatives pel que fa a l'any 2011.
- Pel que fa a les urgències ateses i ingressades en aquests quatre hospitals sentinel·les, l'activitat va ser lleugerament més baixa els mesos de juny, juliol, agost i setembre de l'any 2012 en comparació amb el 2011. El volum de mortalitat hospitalària va ser molt similar.
- En relació amb les dades assistencials a tot Catalunya, durant els mesos de juliol a setembre el nombre d'urgències ateses el 2012 va ser més baix que en estius anteriors, baixada que també es va observar la resta de l'any. El nombre d'urgències ingressades el 2012 també va ser inferior al de 2010 i 2011, però

superior en relació amb el 2009, encara que les diferències no són significatives. Amb relació als èxits hospitalaris el 2012, van ser semblants als de 2009 i 2010, però superiors als de 2011.

- La realització de les accions preventives va donar uns resultats bons en l'atenció i el control de la salut poblacional.
- Durant aquest període, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya no va notificar cap mort per cop de calor.
- Pràcticament a totes les regions sanitàries es va fer l'actualització del cens de persones grans fràgils per la calor i es va arribar al 95% dels centres d'atenció primària. Es va atendre un 58,8% de les persones diana al domicili (37.888 persones ateses al domicili sobre les 64.416 identificades com a persones de risc) i un 30,9% al CAP (213.368 persones ateses sobre el total de 689.765 identificades), en comparació amb un 71% i 36,9%, respectivament, durant l'any anterior.
- A les regions sanitàries es va establir contacte entre els centres d'atenció primària i els centres sociosanitaris entre un 40% i un 100% dels casos. El cens es va contrastar en totes les regions, encara que amb una important variabilitat entre si (del 20% al 100%).
- La difusió de mesures preventives es va generalitzar i va arribar a percentatges de fins al 68% dels CAP de tot Catalunya, fonamentalment mitjançant la distribució de fullets en premsa escrita. La utilització d'aquest material va fer disminuir la utilització de material propi, que varia entre les diferents regions sanitàries: algunes no el van utilitzar i altres el van fer servir entre el 20% i el 100% dels casos. Respecte a l'estiu anterior, els resultats en la difusió de mesures van ser força semblants.

- Pel que fa a la fase 2 d'alerta, es va augmentar la freqüència de mesures preventives en les pantalles del CAP, es va reforçar el suport de la persona cuidadora, així com les trucades telefòniques domiciliàries i les visites d'ATDOM.
- L'activitat de Sanitat Respon va anar dirigida a l'atenció de consultes durant les onades de calor (246 en total) i a la col·laboració amb els equips d'atenció primària en les trucades a pacients fràgils (9532 a Barcelona i 406 a Lleida).
- Durant la primera onada de calor, fins a 2.921 persones grans van rebre consells telefònics de la Creu Roja sobre com podien prevenir els efectes de la calor. Durant la segona onada de calor, la Creu Roja va trucar al 48% del total de persones que compten amb el seu Servei de Teleassistència Domiciliària, que a tot Catalunya sumen 10.785.
- Als casals d'estiu de l'entitat, que acaben a finals d'agost, la Creu Roja va donar recomanacions per prevenir els efectes de la calor a uns 900 infants.
- Creu Roja va realitzar una tasca de prevenció a les platges catalanes, on va repartir prop de 55.000 fullets informatius sobre els riscos del sol i el mar en diferents idiomes
- L'ACM va informar tots els ajuntaments i ens locals associats sobre la necessitat de disposar de plans locals específics en cas d'emergència per donar-hi una bona resposta mitjançant una carta i enllaços al web.
- La FMC va informar tots els ajuntaments i ens locals adherits sobre els plans d'actuació municipals i sobre el POCS 2012 mitjançant una carta i enllaços al web.
- El Departament de Salut va posar a disposició dels professionals de la salut un cartell informatiu a través del seu espai web al Canal Salut: <http://canalsalut.gencat.cat> i el va distribuir mitjançant correu electrònic als centres sanitaris. També va fer difusió d'un vídeo amb consells informatius

bàsics per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut. Es va informar d'aquesta eina als CAP, a les oficines de farmàcia, així com a alguns ajuntaments i associacions que s'hi van interessar.

- La distribució telemàtica feta de l'espai web del Departament d'Empresa i Ocupació va ser satisfactòria, ja que el nombre de distribucions va augmentar durant aquest estiu. La distribució es va adreçar a sectors que estan més exposats a altes temperatures. El nombre total de distribucions de l'espai web va ser de 36.997. El 69% d'aquestes distribucions es van fer a la demarcació de Barcelona, l'11% a Tarragona, i el 10 % a Girona i a Lleida.

Aquesta distribució va ser majoritària a les empreses petites: el 65% es va enviar a empreses de menys de 9 treballadors, el 26% a empreses de 10 a treballadors i la resta, un 9%, a empreses que tenen ≥ 50 treballadors.

- El Departament de Benestar Social i Família va difondre el díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web, en l'àmbit temàtic de "Gent gran", "Persones amb dependència" i "Persones amb discapacitats".

IV. ANNEXOS

Annex 1

Model de carta enviada als ajuntaments per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques

Benvolgut/uda alcalde/essa,

A partir del dia 1 de juny i fins al dia 15 de setembre es posa en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS), una iniciativa de l'Agència de Salut Pública de Catalunya del Departament de Salut amb la col·laboració d'altres organismes de la Generalitat i les entitats municipalistes.

En cas d'una situació d'onada de calor, el Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) activaria el Pla de protecció civil de Catalunya per onada de calor (PROCICAT) que, en el supòsit de desplegar-se totalment, requeriria actuacions i procediments dels municipis.

Des de l'ACM us recordem la informació respecte a aquestes actuacions i procediments, que els municipis haurien de tenir en compte en cas d'onada de calor. Bàsicament, es tracta de disposar del cens de la població de risc i d'inventariar els centres d'acolliment climatitzats i els mitjans per transportar les persones de risc que caldria activar en cas de situació d'emergència.

Tota la informació que heu de conèixer per poder prendre des de l'ajuntament les decisions necessàries per protegir la població en cas d'onada de calor, la trobareu al web del Departament de Salut: [Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut \(POCS\)](#)

I també trobareu, a l'apartat de Protecció Civil de la web del Departament d'Interior, material de suport per elaborar els cens de persones amb risc i inventariar els centres climatitzats:

[Eina per elaborar el cens municipal per onada de calor](#)

Rebeu una salutació cordial.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Miquel Buch i Moya', written over a light blue circular stamp or watermark.

Miquel Buch i Moya

President de l'ACM

Annex 2

Carta adreçada a tots els ajuntaments i ens locals adherits a la FMC

Assumpte: Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2012)

Benvolgut/uda alcalde/alcaldeessa,

Benvolgut/uda president/presidenta,

Des del dia 1 de juny i fins el 15 de setembre, el Departament de Salut, conjuntament amb el Departament de Territori i Sostenibilitat a través del Servei Meteorològic de Catalunya, ha posat en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut (POCS).

L'objectiu d'aquest Pla és minimitzar els efectes de l'onada de calor a través de la coordinació de diverses actuacions preventives en diferents àmbits amb l'ajuda de prediccions meteorològiques, atès que la calor excessiva i sostinguda comporta un augment de la mortalitat, especialment en la gent gran i en les persones amb malalties cròniques, i també un increment en el nombre d'ingressos no programats als hospitals. Es consideren grups especialment vulnerables als efectes de la calor: la gent de més de 75 anys, els nadons, les persones amb discapacitats físiques o psíquiques que tenen limitada la mobilitat i l'autocura, els malalts crònics, les persones que viuen soles, les que viuen en condicions socials precàries i les que prenen medicació que actua sobre el sistema nerviós central.

Un any més, volem recordar-vos que els ajuntaments i consells comarcals tenen un paper molt important en l'aplicació del Pla, tant en el procés d'informació com en el de protecció de la població en el cas d'alerta o emergència, així com quan sigui necessari activar el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT).

Entre les actuacions preventives, caldria tenir identificats els col·lectius vulnerables a onades de calor. Per això és important que els ens locals disposin d'un **cens de la població de risc** que, des dels serveis socials del municipi s'haurà de contrastar amb els centres d'atenció primària de salut, i d'un **inventari dels centres de dia, d'internament i residencials climatitzats**.

D'altra banda, i a fi de garantir l'operativitat dels POCS en cas d'emergència, els ajuntaments hauran d'elaborar un **pla municipal d'emergència en cas d'onada de calor sostinguda** on es planifiqui la logística municipal per a la població afectada i que haurà de preveure, entre altres actuacions, l'habilitació de centres o instal·lacions d'acollida climatitzats, l'avituallament d'aquests, i la planificació dels serveis de transport públic o privat més adequats per traslladar la població crítica als centres habilitats i centres assistencials.

El Departament d'Interior posa a disposició dels ens locals una **“Eina per elaborar el cens municipal per onada de calor”**, que permet als municipis censar fàcilment les persones més vulnerables davant una onada de calor i inventariar els centres d'acolliment climatitzats:

[Plans de protecció civil a Catalunya](#)

Per obtenir més informació sobre el POCS 2012, informacions i consells per als ciutadans, així com accés al full informatiu de seguiment setmanal, podeu consultar el web del Departament de Salut:

[Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut \(POCS\)](#)

Finalment, el Servei Meteorològic de Catalunya informa diàriament sobre les situacions meteorològiques de risc a l'enllaç següent:

<http://www.meteo.cat/servmet/smr/index.html>

Amb la confiança que aquesta informació serà del vostre interès, rebeu una salutació cordial.

Manuel Bustos

President

Barcelona, 18 de juny de 2012